

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/742/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5612210502
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5612210502.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu v právnej veci navrhovateľa POHOTOVOSŤ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, proti odporcovi: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti SR, Bratislava, Župné námestie 13, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 7C/188/2012-59 zo dňa 27. februára 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom v celom rozsahu zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal uloženia povinnosti odporcovi zaplatiť mu škodu, ako aj nemajetkovú ujmu spôsobenú nesprávnym úradným postupom exekučného súdu - Okresného súdu Liptovský Mikuláš. Nesprávnosť postupu mala spočívať v okolnosti, že v exekučnej veci (navrhovateľa ako oprávneného) vedenej súdny exekútorom JUDr. Rudolfom Krutým pod sp. zn. Ex 9805/2009 nerozhodol exekučný súd o žiadosti oprávneného o udelenie poverenia v zákonnej 15-dňovej lehote, ale s omeškaním viac než 19 mesiacov.

Okresný súd vychádzal z toho, že vo veci pod sp. zn. 7Er 876/2009 bola dňa 28.10.2009 exekučnému súdu predložená žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, pričom exekučným titulom bol rozhodcovský rozsudok. Na výzvu exekučného súdu z 13.11.2009 súdny exekútor dňa 1.12.2009 oznámil, že oprávnený „zmluvy o úvere súdu predkladať nebude“. Následne exekučný súd dňa 20.1.2010 požadované poverenie vydal; neskôr uznesením zo dňa 25.10.2010 exekúciu zastavil z dôvodu nedostatkov formálnej vykonateľnosti.

V rámci právneho posúdenia súd I. stupňa východiskovo vymedzil nesprávny úradný postup ako porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonnej lehote. Zároveň s poukazom na závery rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR (I.ÚS 16/2002) zdôraznil, že samotné nedodržanie zákonných lehôt automaticky neznamená prieťahy v konaní. Posúdenie zákonnosti plnenia a vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu totiž z dôvodu spotrebiteľského charakteru právneho vzťahu medzi oprávneným a povinným vyžaduje osobitnú právnu úvahu, čomu nasvedčuje aj reakcia zákonodarcu, ktorý vylúčil rozhodcovské rozsudky z aplikácie ustanovení o lehote na vydanie poverenia. Nadväzne, v okolnostiach súdnej veci okresný súd konštatoval, že doba od doručenia žiadosti do samotného vydania poverenia nie je - aj vzhľadom na vykonané úkony, keď exekučný súd musel listinné podklady žiadať od súdneho exekútora - takej povahy a rozsahu, aby bolo možné vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Z opísaných dôvodov dospel prvostupňový súd k záveru, že navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno ohľadne základného atribútu zodpovednostného vzťahu štátu - existencie nesprávneho úradného postupu exekučného súdu. Rovnako za nepreukázané vyhodnotil i ďalšie podmienky/atribúty predmetného zodpovednostného vzťahu - vznik škody a príčinnú súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Ďalšie dokazovanie v tomto smere však vzhľadom na primárny dôvod zamietnutia žaloby považoval za nadbytočné a nehospodárne.

O trovách konania okresný súd rozhodol s poukazom na § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1, 2 O.s.p. tak, že procesne úspešnému odporcovi ich náhradu nepriznal, lebo tento si ju neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorým sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na nové prejednanie. Poukázal na koncepciu spravodlivého súdneho konania zahŕňajúceho právo na kontradiktórne konanie a vytýkal, že nebol oboznámený s obsahom dôkazov a prednesov, nemal možnosť sa k nim vyjadriť a ani navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Za takejto situácie došlo podľa odvolateľa k degradácii zásady kontradiktórnosti konania.

Namietal, že okresný súd sa nedostatočne oboznámil s podmienkami, za ktorých je možné viesť konanie, keď ignoroval predloženú žiadosť o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu, v dôsledku toho viedol pojednávanie, na ktorom v neprítomnosti navrhovateľa meritórne rozhodol. V žiadosti sa pritom zdôrazňovalo, že navrhovateľ trvá na osobnej účasti právneho zástupcu na pojednávaní. Zároveň však odvolateľ prvostupňovému súdu vytýkal, že nemohol rozhodnúť bez nariadenia pojednávania. Upozornil, že okresný súd vykonal dokazovanie listinami, ktorých pôvod nie je z odôvodnenia rozhodnutia poznateľný a nie je zrejmé, či išlo o listiny založené v exekučnom spise. Osobitne zdôraznil, že pokiaľ odporca nereagoval na výzvu súdu, aby predložil písomné vyjadrenie k žalobnému návrhu, mal okresný súd rozhodnúť o návrhu rozsudkom pre zmeškanie. Taktiež označil meritórne rozhodnutie za predčasné z dôvodu, že konajúci súd nevyčkal na právoplatnosť rozhodnutia o zamietnutí návrhu na prerušenie konania.

Navrhovateľ (opakovane) poukázal na svoje tvrdenia o tom, že konajúceho sudcu, bolo potrebné z rozhodovania vylúčiť. Okolnosť, že krajský súd nevzhladol v označených skutočnostiach dôvod na vylúčenie sudcu, nič nemení na tom, že v jeho očiach a objektívne v očiach verejnosti nemožno tohto sudcu považovať za nestranného. Uvedené rozhodnutie bolo podľa odvolateľa vydané v rozpore s ustálenou praxou iných krajských súdov v skutkovo a právne totožných veciach. Zároveň je v rozpore s judikatúrou Ústavného súdu SR, či Európskeho súdu pre ľudské práva v oblasti zachovávanía práva na nestranný súd.

Vo vzťahu k vecnému posúdeniu uplatneného nároku odvolateľ vytýkal súdu prvého stupňa viacero omylov, z ktorých „príkladmo“ uviedol konštatovanie súdu, že navrhovateľom namietané lehoty na vydanie rozhodnutia boli dodržané, hoci v odvolaní prezentované časové úseky tomu nenasvedčujú. Za významné považoval nielen skúmanie okamihu, kedy exekučný súd vydal poverenie, ale i momentu, kedy poverenie súdnemu exekútorovi doručil.

Podľa navrhovateľa okresný súd v spojitosti s uplatnenou majetkovou škodou ignoroval všetky tvrdenia o jej vznik z titulu celkových administratívnych výdajov. V tejto časti považoval napadnuté rozhodnutie za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Nakoľko je skutkový základ danej veci jedinečný, je neakceptovateľné, aby okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil úplne rovnakými vetami ako v iných rozhodnutiach, v rámci ktorých vystupuje identický navrhovateľ a odporca.

Odvolateľ tiež nesúhlasí s tvrdením, že náklady na správu pohľadávky počas nečinnosti zapríčinil dlžník - povinný. Pravým právnym titulom je totiž nesprávny úradný postup exekučného súdu a za ten dlžník nemôže niesť zodpovednosť. V konaní hodlal prostredníctvom znaleckého posudku, ktorého vyhotovenie zabezpečil, predložiť dôkaz o výške majetkovej škody, okresný súd však dokazovanie neprípustne skrátil a nepoučil ho podľa § 120 ods. 4 O.s.p.

V spojitosti s uplatnenou nemajetkovou ujmom rozhodnutie prvostupňového súdu označil navrhovateľ za vnútorne rozporné. Na jednej strane súd zistil, že o návrhu nebolo rozhodnuté v zákonom stanovenej lehote, pričom pre túto nečinnosť nenašiel žiadny objektívny ospravedlňujúci dôvod, na druhej strane však porušenie práva nekonštatoval.

Odporca ostal v odvolacom konaní nečinný.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 1, 2 písm. b/ O.s.p. a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 za súčasnej aplikácie § 156 ods. 3 O.s.p.) napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

Len vo všeobecnosti je akceptovateľná úvaha odvolateľa, že súčasťou kontradiktórneho konania je právo byť oboznámený s predloženými dôkazmi, vyjadriť sa k nim a podávať dôkazné návrhy. Zásada kontradiktórnosti totiž pojmovo predvída procesnú aktivitu účastníkov konania. Ťažiskom realizácie procesných práv účastníkov súdneho konania je práve pojednávanie, na ktoré bol navrhovateľ riadne a včas predvolaný, avšak svojím postupom - bezdôvodnou neúčastou (ktorú situáciu procesný predpis predvída spôsobom zodpovedajúcim presne zásade kontradiktórnosti sporového konania) - sa o ich bezprostredné naplnenie sám obral. V prípade účasti na pojednávaní by sa navrhovateľ zúčastnil vykonávania dokazovania, mohol by navrhnovať jeho doplnenie, resp. sa k vykonanému dokazovaniu vyjadriť. V tejto súvislosti sú potom ďalšie tvrdenia i námietky navrhovateľa dotýkajúce sa odňatia práva konať pred súdom a porušenia zásady kontradiktórnosti bezvýznamné.

Z obsahu spisu vyplýva, že vyjadrenie odporcu k veci bolo okresnému súdu doručené až po vykonaní predvolania navrhovateľa na pojednávanie, s ktorým úkonom je vhodné/ účelné spojiť doručovanie vyjadrenia. Následne síce okresnému súdu (vzhľadom na časový odstup do pojednávania) nič nebránilo vyjadrenie doručiť, ale s poukazom na „chronickú vedomosť“ navrhovateľa o obsahu argumentácie odporcu, opakujúcu sa v tisícach obdobných sporov medzi účastníkmi, nemožno skutočnosť bezodkladného nedoručenia vyjadrenia odporcu označiť za vadu, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Odvolačný súd dáva do pozornosti závery Najvyššieho súdu SR (napr. uznesenie sp. zn. 3Oboer/266/2013 z 18.9.2014), v zmysle ktorých musí byť zásada kontradiktórnosti dodržaná v súdnom konaní ako celku, inak by pre odvolačný súd prichádzala do úvahy len kasácia napádaného rozhodnutia. Možno preto uzavrieť, že vyjadrenie odporcu sa dostalo účinne do dispozície navrhovateľa (spoločne s napadnutým rozsudkom), čím je vyvrátená zásadná odvolacia námietka navrhovateľa, že nemal možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany.

V reakcii na elektronické podanie navrhovateľa obsahujúce „Návrh na zrušenie pojednávania z dôvodu objektívneho posúdenia porušenia zásady nestrannosti súdu a sudcu“ okresný súd správne vyhodnotil uplatnený dôvod odročenia ako nie dôležitý (§ 119 ods. 1 O.s.p.), čo korešponduje aj s nižšie rozoberaným záverom o neopodstatnenosti tvrdení navrhovateľa o konaní „vylúčeného“ sudcu. Ustanovenie § 101 ods. 2 v spojení s § 119 O.s.p. umožňuje konajúcemu súdu zväziť dôvodnosť návrhu na odročenie pojednávania a nadväzne konať i v neprítomnosti účastníkov. Odlišné chápanie predmetného ustanovenia by viedlo k jeho obsolentnosti a zároveň k nežiaducim prietahom v konaní. Inými slovami, v prípade pojednávania bez prítomnosti účastníka za podmienok predpokladaných zákonom nemôže dôjsť k odňatiu práva konať pred súdom (bližšie napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 116/93) a zároveň nie je porušená zásada kontradiktórnosti sporového konania.

Ustanovenie § 119 ods. 2 písm. c/ O.s.p. predvída riešenie opísanej procesnej situácie (nesúhlas súdu s uplatneným dôvodom požadovaného odročenia) oznámením účastníkovi (na jeho elektronickú adresu), ako súd posúdil návrh na odročenie pojednávania. Okresný súd uvedený postup dôsledne nevyužil, uvedené však nie je vadou, ktorá by zakladala priamu a konkrétnu kauzalitu s nesprávnym rozhodnutím vo veci (bližšie napr. uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo 16/2013).

Bezpredmetnou je námietka odvolateľa o neprípustnom konaní vylúčeného sudcu. Zodpovedá totiž doterajšiemu priebehu konania a stavu veci, že zákonná sudkyňa (správne) postupovala v intenciách záväzného rozhodnutia nadriadeného súdu o jej nevylúčení. Odvolateľ ani v posudzovanom odvolaní (a ani v žiadosti o odročenie pojednávania) neuviedol žiadne iné/ďalšie okolnosti, ktoré by mali zakladať jej vylúčenie, než tie, ktoré už boli predmetom posúdenia nadriadeného súdu. Zároveň dotknutý záver o nevylúčení rešpektuje aktuálnu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR (napr. uznesenia sp. zn. 3 Nc 14/2010 z 31.5.2010; či 6 Cdo 201/2013 z 19.6.2013) v otázkach posudzovania inštitútu sudcovskej nestrannosti.

Vo vzťahu k tvrdeniu o predčasnosti meritórneho rozhodovania je potrebné uviesť aplikačnou praxou odvolacieho súdu ustálený záver, že nevyčkanie právoplatnosti rozhodnutia o zamietnutí návrhu navrhovateľa na prerušenie konania z ním (opakovane a neúspešne) uplatňovaného dôvodu nie je vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej.

Neopodstatnenými sú tvrdenia odvolateľa, že z odôvodnenia nie je poznateľné, či išlo o listiny (ktorými bolo vykonané dokazovanie) založené v exekučnom spise. Zo zápisnice o pojednávaní je zrejmé, že dokazovanie bolo vykonané (aj) oboznámením exekučného spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 7Er/876/2009, ktorý dôkaz výslovne (č.l. 2 spisu) požadoval navrhovateľ. Inú skutočnosť nie je možné vyvodiť ani z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia (str. 4 napadnutého rozsudku).

Rovnako nepravdivým je vyjadrenie odvolateľa, že nebol poučený podľa § 120 ods. 4 O.s.p.; predmetné poučenie mu bolo doručené spoločne s predvolaním na termín pojednávania.

Právnej úprave odporujúcou je i požiadavka navrhovateľa, že v prípade, ak sa odporca k návrhu nevyjadril, mal okresný súd rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie. Je výlučne vecou procesnej autonómie odporcu, či sa k podanému návrhu vyjadrí a nadväzne je vecou posúdenia listinných dôkazov konajúcim súdom, či predstavujú podklad pre pozitívne rozhodnutie o uplatnenom nároku. Samotné nevyjadrenie sa odporcu nepochybne bez ďalšieho neznamená povinnosť súdu rozhodnúť pre zmeškanie.

Vo vzťahu k „vecným“ odvolacím námietkam je potrebné zo strany odvolacieho súdu poukázať na zodpovednosť navrhovateľa za obsahové vymedzenie jeho odvolania. Je pritom zjavné, že (nepochybne aj z dôvodu predkladania enormného množstva typových podaní navrhovateľom na rôzne súdy) hmotnoprávne odvolacie dôvody nekorešponujú s právnym dôvodom, na ktorom je založené napadnuté rozhodnutie. Zo strany navrhovateľa ide zjavne len o púhu sumarizáciu odvolacích dôvodov z množstva súdnych konaní, ktoré proti odporcovi vedie.

Nadväzne platí, že odvolací súd nemôže v sporovom/kontradiktórnom konaní nahrádzať nevyhnutnú procesnú aktivitu účastníka/odvolateľa a formulovať namiesto neho odvolacie dôvody, resp. preskúmavať rozhodnutie na základe iných, než účastníkom konania v odvolaní vznesených námietok. Je preto výlučne na ťarchu odvolateľa, že vo vzťahu k nosným právnym dôvodom, na ktorých okresný súd založil svoje meritórne zamietajúce rozhodnutie (predovšetkým povaha rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu v spotrebiteľských veciach vyžadujúca osobitné právne posúdenie, neúplnosť žiadosti o vydanie poverenia) nepredložil relevantnú, resp. akúkoľvek konkrétnu protiargumentáciu. Uvedené v spojitosti s viazanosťou odvolacieho súdu konkrétnymi odvolacími dôvodmi (§ 212 ods. 1 O.s.p.) nevyhnutne vedie ku konštatovaniu vecnej správnosti meritórneho výroku napadnutého rozsudku.

Zároveň je z uvedeného dôvodu v rozpore so skutočným obsahom odôvodnenia i odvolacia námietka, v zmysle ktorej okresný súd síce zistil, že o návrhu alebo rozhodnuté v zákonom stanovenej lehote a pre túto nečinnosť nenašiel žiaden objektívne udržateľný ospravedlňujúci dôvod.

Vo svetle týchto skutočností je nenáležitým tvrdenie navrhovateľa o neakceptovateľnosti takého postupu súdu, ktorý vytvára odôvodnenie rozsudku formulárovým spôsobom. Naopak, práve navrhovateľom predložené odvolanie je totiž svojou zmätočnosťou (napr. namieta zároveň okolnosť, že súd nevykonal pojednávanie, ako aj okolnosť, že pojednávanie vykonané bolo), ako aj odôvodneniu rozsudku nekorešpondujúcim obsahom (napr. zásadný nesúhlas odvolateľa s tvrdením súdu, že náklady na správu pohľadávky zapríčinil dlžník, resp. so záverom o dodržaní namietaných lehôt - takéto tvrdenia však okresný súd nevyslovil) ilustráciou nesprávneho šablónovitého/typového podávania odvolaní.

Vo vzťahu k námietke, že dôležitým je nielen skúmanie okamihu, kedy exekučný súd o vydaní poverenia rozhodol, ale i momentu, kedy poverenie súdnemu exekútorovi doručil, odvolací súd dodáva, že táto úvaha neobsahuje žiadne konkrétne tvrdenia o porušení povinností exekučného súdu pri doručovaní poverenia. Predovšetkým však ide o neprípustné nové skutkové tvrdenie (§ 205a O.s.p.), navrhovateľ totiž skutkový základ uplatneného nároku založil na nedodržaní povinnosti rozhodnúť o žiadosti o udelenie poverenia do 15 dní.

Za danej situácie, kedy nebol navrhovateľom preukázaný ani prvý z kumulatívnych predpokladov zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup, sú z hľadiska procesnej ekonomie ďalšie námietky odvolateľa smerujúce proti záverom okresného súdu k ďalším podmienkam predmetného zodpovednostného vzťahu bezpredmetné.

Nakoľko odvolacie dôvody navrhovateľa boli neopodstatnené (v zmysle § 212 ods. 1 O.s.p. je krajský súd viazaný konkrétnymi dôvodmi odvolania) a neboli zistené ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti (§ 212 ods. 3 O.s.p.), potvrdil napadnutý rozsudok v meritórnej časti ako vecne správny.

Odvolací súd ako vecne správny potvrdil aj odvolaním výslovne nenapadnutý, ale od rozhodnutia vo veci samej závislý, výrok o trovách prvostupňového konania. Okresný súd náležite aplikoval zásadu úspechu v spore i návrhový charakter rozhodovania o náhrade trov.

O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal. Odvolateľ - navrhovateľ nebol v tomto štádiu konania úspešný, a preto podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. nemá právo na náhradu jeho trov. Naproti tomu odporca si náhradu trov aktuálneho odvolacieho konania neuplatnil (§ 151 ods. 1 O.s.p.) a fakticky mu ani žiadne trovy v súvislosti s odvolaním protistrany nevznikli.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.